

Oponentní posudek disertační práce

Název práce: Návrh modelu a metodiky pro elektronickou komunikaci se státní správou

Autorka: Ing. Renáta Bílková

Školitel: prof. Ing. Jiří Dvořák, DrSc.

Oponent: prof. RNDr. PhDr. Antonín Slabý, CSc., Fakulta informatiky a managementu, Univerzita Hradec Králové

Struktura a obsah práce

Práce představuje rozsáhlý a zasvěcený text věnovaný velmi užitečné, aktuální, rozsáhle diskutované problematice elektronického styku podniků se státní správou. Autorčin přístup je rozumný, využívá systémové teorie, je zdařeným pokusem o integraci systémů a využití rozsáhlých teoretických i praktických poznatků. Uvádí modely vybraných oblastí a problémů. Přístup je dostatečně hluboký a dostatečně univerzální. Problematika je postížena přiměřeně široce a komplexně a jsou postíženy důležité souvislosti a prvky obsahu tématu. Práce dává poučení o podstatných problémech věnovaných tématu a způsobech jejich řešení.

Základní text práce má 106 stran a je členěn na 10 číslovaných kapitol (doplňný o seznamy obrázků, tabulek a zkratk předcházející úvod, Úvod, Závěr a seznamy literárních zdrojů).

Po stručném úvodu do problematiky je Kapitola I věnována základním pojmům, elementům systémového pohledu na řešenou problematiku a použitým metodám. Kapitola II je věnována podstatným literárním zdrojům, elektronickým zdrojům internetu a portálům důležitých institucí a informacím, které poskytují. Kapitola III je věnována vymezení základních pojmů a problémů s tím spojených. Jde o e-government, veřejnou správu a její charakterizaci z hlediska prvků, služeb, institucí, aktérů, interakcí, procesů, pojmu podnikového informačního systému a jeho druhům, funkcím, vazbám. Následující kapitola IV vymezuje cíle disertační práce. Kapitola V je věnována analýze zadaných systémů jejich atributům, prvkům, dynamice vývoje, sociálním a právním důsledkům, službám, které nabízejí/poskytují a popisuje metody jakými je komunikováno. Zabývá se i možnostmi přeměny služeb klasických v elektronické či získání další převahy elektronických služeb a substituce klasických služeb elektronickými. Důležitá kapitola VI je věnována zhodnocení dostupných podkladů o penetraci elektronických služeb. Je použito i vlastního dotazníkového autorčina šetření a provedena shluková analýza (shluky podniků podle úrovně využívání služeb e-governmentu) a je provedena sonda do kvality služeb a její i mezinárodní srovnání vyspělosti. Následující kapitola VII se věnuje problému a modelování problému systémové integrace resp. aspoň interoperability různých systémů e-governmentu a úloze standardů (XML apod.). Navazující kapitola VIII se věnuje klíčovému problému tvorby modelu komunikačního rozhraní a teoretickému základu, který nabízí výsledky a standardy z oblasti automatické tvorby/ transformace informačních systémů, jakými jsou MDA, SOA, TAM, CASE nástroje, simulace a pod. a jejich využitelnosti vytvoření rozhraní EB-EG a následující kapitola IX postup dále upřesňuje/formalizuje a formuluje poznatky ve formě metodického postupu. Principy a jejich použití ke zlepšení stávajícího stavu jsou ilustrovány na třech modelovaných (reálných podnicích). Kapitola X pak syntetizuje přínosy disertační práce.

Základní text je následován přílohami, které poskytují další doplňující informace. (Dotazníky, přílohy, diagramy a grafy.)

Cíl práce, aktuálnost tématu

Hlavním cílem disertační práce je návrh vytvoření uceleného komunikačního rozhraní mezi státní správou a podnikateli. K hlavnímu cíli se váže 5 cílů dílčích:

Analýza stavu v oblasti komunikace v rámci e-governmentu, návrh modelu elektronického rozhraní, formulace kritérií, které má model splňovat, detailní návrh modelu komunikačního rozhraní, metodika tvorby komunikačního rozhraní.

Byly formulovány i 3 pracovní otázky inspirované literárními zdroji: Souvislost komunikace pro elektronické obchodování s využíváním elektronických služeb, segmentování uživatelů jako východisko pro model efektivní elektronické komunikace, vztah mezi využíváním služeb pro elektronické obchodování a využíváním služeb e-governmentu.

Vytvoření komplexního a flexibilního prostředí elektronické komunikace je spojeno s řadou rozmanitých a poměrně náročných úkolů, mezi které patří způsoby vyhodnocování a testování efektivity, zajišťování objektivitu výsledků týkající se atributů, funkčnosti, přátelskosti, pochopení a přijetí rozhraní a pod.

Jde proto o cíle dosti obtížné. Téma práce je rozhodně disertabilní.

Použité vědecké metody v disertační práci

Použité metody jsou standardní a osvědčené. Kromě systémového přístupu a modelové tvorby jsou použity obecné metody (analýza syntéza, indukce dedukce, abstrakce – konkretizace, pozorování, deskripce, komparace).

Důležitým východiskem je i důsledná rešerše a analýza rozsáhlých literárních, elektronických a dalších zdrojů o předmětné problematice. Práce předpokládá i velmi dobrou znalost a aktivní využití a syntézu širokého spektra metod z oblasti ICT a teoretického základu pro ICT. Je použito i přiměřeně rozsáhlého dotazníkového šetření s adekvátním zpracováním.

Splnění cílů práce

Cíle práce, které si autorka stanovila, svou prací v rozumné míře splnila. Ukázala, že je výbornou teoretickou i praktickou znalkyní problematiky a že dokáže i velmi netradičně a inovativně rozvíjet a zobecňovat přístupy existující v rámci problematiky testování a nejšířších a rozmanitých problémů s tím spojených, a své přístupy a úpravy dotahovat do aplikovatelné podoby.

Formální stránka práce, přesnost práce

Práce je napsána jasným a přesným jazykem. Styl a úprava svědčí o svědomité redakční práci. Formální stránka práce i přesnost vyjadřování, úprava diagramů obrázků a výstupů jsou na velmi dobré úrovni a podporují čtivost a srozumitelnost práce. Z textu je patrna autorčina dobrá a zažitá znalost problematiky. Práce má nadstandardně jasnou strukturu, proto je možno se v ní velmi dobře orientovat.

Výsledky práce a poznatky a přínosy práce

Práce přináší výsledky v oblasti teoretické, metodologické i praktické.

Za hlavní výsledky teoreticko metodologické je možno považovat použití vybraných teoretických konceptů teorie systémů, modelování, simulace, automatické transformace a pod. na problém modelu komunikačního rozhraní elektronických IS mezi podniky a státní správou a jeho rozhraní i metodiky tvorby modelu komunikačního rozhraní elektronických IS mezi podniky a státní správou.

Práce má i velký význam praktický. Postupy jsou opakovatelně využitelné, aplikovatelné v praxi komunikace podniky - státní správa, dávají impulzy pro rozvoj informační společnosti (e-government) a použitelné jsou i ve výuce.

Publikační činnost autorky ve vztahu k práci:

Autorčina publikační činnost je velmi nadstandardně rozsáhlá a zahrnuje 25 položek věnovaných problematice blízké tématu práce, kde je autorkou či spoluautorkou. Publikační činnost tak ukazuje na autorčinu pracovitost, systematičnost i na dlouhodobý zájem o oblast, které je disertační práce věnována. Ukazuje i na návaznost na aktivity školitele, spolupráci s kolegy a výzkum a zaměření fakulty. Kvalitu zdrojů, kde jsou publikace uvedeny, je možno považovat z hlediska doktorandky za dostatečnou/standardní.

Otázky do diskuse obhajobě

Diskuse se může týkat upřesnění řady oblastí spojených s tématem. Doporučuji ji věnovat např následujícím problémům:

Správně hodnotíte význam dynamického vývoje komunikačního prostředí. Jaký vliv na elektronickou komunikaci se státní správou budou sehrávat nové přístupy sociálního prostředí v oblasti informační gramotnosti a současné integrační procesy systémově vymezované v informační společnosti.

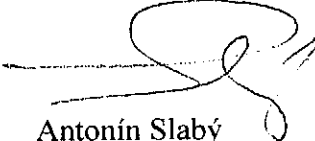
V čem spatřujete také efektivní elektronickou komunikaci a vztah mezi využíváním služeb pro elektronické obchodování a využívání služeb e-governmentu.

V práci jste správně vymezila možnosti modelování elektronické komunikace se státní správou. Jaké další podněty očekáváte z praktické realizace vašich námětů a to s ohledem na možnosti přeměny služeb klasických v elektronické a získávání převahy elektronických služeb a substituce klasických služeb elektronickými.

Závěr:

Práce splňuje nároky na disertační práce kladené. Dále je třeba konstatovat, že Ing. Renáta Bílková je vyzrálou osobností s rozsáhlými a dobře zažitými znalostmi teoretickými i praktickými i s nadstandardně rozsáhlými publikačními výsledky se zaměřením blízkým tématu práce Proto doporučuji, aby Ing. Renátě Bílkové byl po úspěšné obhajobě udělen titul Ph.D.

Hradec Králové 15.8.2014

Antonín Slabý